

Det skal du vide, før du starter:

Navnet på håndværkeren
Håndværket, som vedkommende arbejdede med
Et sted og (evt. cirka-) tidspunkt for indtræden i lavet

Skal du bruge oplysninger før 1857?

NEJ

JA

Lavsvæsenet blev ophævet i 1857.

Men måske var den person, du leder efter medlem af en fagforening?

Så kan du måske finde vedkommende i fagforeningens arkiv.

Prøv at henvende dig til
**Arbejderbevægelsens
Bibliotek og Arkiv
Nørrebrogade 66 D
2200 Kbh. N
Tlf: 35 36 15 22**

Prøv at lede efter håndværkeren i
lavsarkivet
for hans profession
og i dén by, hvor han virkede.

Lavet er den faglige sammenslutning
som mestre og svende
skulle være medlemmer af.

Registraturerne til lavsarkivalier
står under "L" i vejledningen.

Gode protokoller fra lavsarkiverne

Kontingentprotokoller

Her kan man bl.a. finde lister som viser, hvem der har betalt for at være medlem. Der kan også være fortegnelser over mestre i lavsprotokollen.

Drengesprotokoller

Her vil der stå, hvilke drenge, der er blevet optaget som lærlinge i lavet. Drengesprotokollerne kan også kaldes ind- og udskrivningsbøger.

Svendeprotokoller

Her kan man finde oplysninger om, hvilke svende, der er blevet udlærte, og optaget i det pågældende håndværkerlav.

Protokoller vdr. sygdom..

I syge- og begravelsesprotokoller finder du oplysninger om, hvem der har fået syge- og begravelses-hjælp - og hvor meget.

STATENS ARKIVER

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND
LOLLAND-FALSTER & BORNHOLM

Håndværkere

Lavene er et byfænomen. Der var en bestemmelse i Danske Lov fra 1683, som sagde, at nogle håndværkere ikke behøvede at være med i lavene; nemlig de håndværkere, som boede på landet. Lavet var en faglig sammenslutning, som overvågede, at fagets traditioner og faglige standard blev holdt i hævd. Uorganiserede kaldtes for bønhaser.

Den første strejke i Danmark udsprang fra et af lavene - de københavnske tømmersvende - som nedlagde arbejdet i 1794, fordi en mester ikke ville give en svend lov til at fratræde sin stilling.

Tjek på svende og mestre

Lavens arkiver fortæller om de forskellige grupper; Lærlinge, svende og mestre. I drengebøger eller indskrivningsbøger blev det indført, når en ny dreng blev antaget som lærling. Og i protokoller fra svendenes og mestrenes forsamlinger kan man bl.a. se, hvornår én blev svend, og hvornår han evt. senere blev mester.

For at blive mester skulle man bl.a. lave en prøve - et mesterstykke og bevise, at man var ægtefødt. Sådan var reglerne indtil år 1800, hvor der kom visse lempelser. Bl.a. kunne man nu blive frimester

og få tilladelse til at nedsætte sig uden at være med i lavet, eller uden at have lavet mesterstykke.

På valsen

Hvis man arbejder med håndværkere, skal man huske, at det var et meget rejsende folkefærd. De færdiguddannede svende tog på valsen for at lære nyt i udlandet. Rejserne gik især til Tyskland. Der var også mange tyske svende, der fandt vej til Danmark og slog sig ned her.

Lavs- og næringsager?

Kig også i registraturen
Københavnske politi- og domsmyndigheder
bd.1 side 115 - 116.

Sådan kan bestillingssedlen se ud:

 STATENS ARKIVER		Dokumentationstid JENSEN, JENSINE	
LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND LOLLAND-FALSTER & BORNHOLM		Dato 29.02	Plads nr. 43
bestiller følgende arkivaler		BRUG BLOKBOGSTAVET	
Arkivaler (for eksempel institution, person eller organisation) Smedelavet i Næstved			
Titel (arkivaler kan bestilles følge registrering) Indskrivningsbøger for drenge			
År (s) 1747-1806	Evt. journalnummer (s) 294	Evt. bestillingsnummer (s) 294	
Kan ikke udføres:		Overført ved arkivoverførelse	Ukønt
Ekspl. af:		Indl.	Ek.
Ekspl. af:		Indl.	Ek.
Ekspl. af:		Indl.	Ek.
Fåes arkiverhæfter (færd. pakker etc.) må kun bestilles på samme sæt, når de er forbrugte			